

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Noteikumi par kārtību, kādā kredītiestāde sniedz Latvijas Bankai informāciju par klientiem un klientu veiktajiem darījumiem, sniedzamās informācijas apjomu un apkopošanas prasībām" anotācija

Nosaukums	Noteikumi par kārtību, kādā kredītiestāde sniedz Latvijas Bankai informāciju par klientiem un klientu veiktajiem darījumiem, sniedzamās informācijas apjomu un apkopošanas prasībām
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	<p>Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Likums) 37.¹ pantā noteikts, ka Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētie Likuma subjekti sniedz Latvijas Bankai informāciju, kas iegūta klientu identifikācijas un izpētes rezultātā, kā arī informāciju par klienta veiktajiem darījumiem un citu informāciju, kas saistīta ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldību. Latvijas Bankai ir tiesības izdot noteikumus Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem Likuma subjektiem par sniedzamās informācijas apjomu, informācijas apkopošanas prasībām un tās sniegšanas kārtību.</p> <p>2023. gada 1. janvārī Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – Komisija) tika pievienota Latvijas Bankai. Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Komisijas līdz minētā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, ir sagatavots Latvijas Bankas noteikumu projekts "Noteikumi par kārtību, kādā kredītiestāde sniedz Latvijas Bankai informāciju par klientiem un klientu veiktajiem darījumiem, sniedzamās informācijas apjomu un apkopošanas prasībām" (turpmāk – Noteikumu projekts), kas aizstās Komisijas 2021. gada 6. jūlija normatīvos noteikumus Nr. 82 "Informācijas par kredītiestādes klientiem un to veiktajiem darījumiem apkopošanas un sniegšanas Finanšu un kapitāla tirgus komisijai normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 82).</p>
Mērķis un būtība	Noteikumu projektā noteikts tas, kā Latvijas Republikā reģistrēta kredītiestāde, dalībvalsts vai trešās valsts kredītiestādes filiāle Latvijā (turpmāk – kredītiestāde) apkopo informāciju par klientiem un to veiktajiem darījumiem, sniedzamās informācijas apjoms, kā arī

kārtība minētās informācijas iesniegšanai Latvijas Bankā vienotajā elektroniskajā formātā.

Noteikumu projektā paredzētās informācijas apkopošanas un sniegšanas mērķis ir kredītiestāžu darbības uzraudzība noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā un paaugstināta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska identificēšana.

Ar Noteikumu projektu netiek grozīts Noteikumos Nr. 82 noteiktais iesniedzamās informācijas apjoms. Vienlaikus Noteikumu projekts paredz, ka informācija turpmāk būs iesniedzama, nevis izmantojot datu ziņošanas sistēmu, bet paaugstinātās drošības sistēmu. Ņemot vērā minēto, Noteikumu Nr. 82 1.–11. pielikuma 1. un 2. kolonnā ietvertā informācija (izņemot tehniskos norādījumus) ir iekļauta Noteikumu projektā, savukārt informācijas iesniegšanas tehniskie norādījumi un failu struktūra tiks publicēta Latvijas Bankas oficiālajā tīmekļvietnē (adrese: <https://www.bank.lv>). Vienlaikus kredītiestādēm, iesniedzot informāciju, būs jāievēro arī Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku" – t. i., tās minētā normatīvā akta prasības par informācijas sniegšanu uzraudzības ietvaros, kuras attiecas uz paaugstinātās drošības sistēmu, t. sk., piemēram, informācijas apmaiņas drošības noteikumi.

Attiecībā uz Noteikumu projektā iekļauto prasību par klientiem – juridiskajām personām – norādīt saimnieciskās darbības kodu atbilstoši Eiropas Savienības saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (NACE) 2.1. redakcijai norādāms, ka, ņemot vērā to, ka Eiropas Komisijas 2022. gada 10. oktobra deleģētās regulas (ES) 2023/137, ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju (turpmāk – Regula 2023/137), 1. pantā noteikts, ka ar Regulas 2023/137 pielikumu aizstāj Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra regulas (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (turpmāk – Regula 1893/2006), I pielikumu, Noteikumu projekta 10. punktā paredzēts pārejas regulējums: līdz 2024. gada 31. decembrim par klientiem – juridiskajām personām – saimnieciskās darbības kodu norāda atbilstoši Eiropas Savienības saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai (NACE) 2. redakcijai.

<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Latvijas Republikas Satversmes 116. pantā noteikts: "personas tiesības, kas noteiktas Satversmes deviņdesmit sestajā, deviņdesmit septītajā, deviņdesmit astotajā, simtajā, simt otrajā, simt trešajā, simt sestajā un simt astotajā pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību". "Ikvienu pamattiesību ierobežojuma pamatā ir jābūt apstākļiem un argumentiem, kādēļ tas vajadzīgs, proti, ierobežojums tiek noteikts svarīgu interešu – leģitīma mērķa – labad." (Satversmes tiesas 2005. gada 22. decembra spriedums lietā Nr. 2005-19-01, 9. punkts).</p> <p>Likuma 37.¹ pantā noteikts, ka šā likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētie likuma subjekti sniedz Latvijas Bankai informāciju, kas iegūta klientu identifikācijas un izpētes rezultātā, kā arī informāciju par klienta veiktajiem darījumiem un citu informāciju, kas saistīta ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldību. Latvijas Bankai ir tiesības izdot noteikumus Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem Likuma subjektiem par sniedzamās informācijas apjomu, informācijas apkopošanas prasībām un tās sniegšanas kārtību. Savukārt atbilstoši Latvijas Bankas likuma 5. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajam Latvijas Banka regulē un uzrauga finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību.</p> <p>Noteikumu projektā paredzēto prasību leģitīmais mērķis ir aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību un labklājību, veicot kredītiestāžu darbības uzraudzību, lai novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu.</p>
<p>Samērīgums</p>	<p>Izvērtējot, vai pamattiesību ierobežojums ir samērīgs, jāpārlicinās, vai apstrīdētā norma ir piemērota leģitīma mērķa sasniegšanai. Lai izvērtētu, vai regulējums ir samērīgs, nepieciešams atbildēt uz šādiem jautājumiem.</p> <p>1) Vai regulējuma prasības ir piemērotas leģitīma mērķa sasniegšanai?</p> <p>Kā norādīts iepriekš, Noteikumu projektā paredzēto prasību leģitīmais mērķis ir aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību un labklājību, veicot kredītiestāžu darbības uzraudzību, lai novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu.</p> <p>Lai varētu sasniegt minēto mērķi, nepieciešams no kredītiestādēm iegūt informāciju, kas paredzēta</p>

	<p>Noteikumu projektā. Bez šādas informācijas iegūšanas nebūtu iespējams veikt pilnīgu kredītiestāžu klientu un klientu veikto darījumu analīzi, t. i., nebūtu iespējams gūt pārliecību, ka kredītiestāžu darbība netiek izmantota noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanai.</p> <p>2) Vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt kā citādi, neparedzot šīs prasības?</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt kredītiestādēm vienotas un saistošas prasības, ir izdot tām saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniedtu izvirzīto mērķi pilnībā, jo nenodrošinātu minēto prasību vienveidīgu piemērošanu. Ņemot vērā minēto, Noteikumu projektā paredzētais regulējums ir samērīgs un regulējuma leģitīmo mērķi nebūtu iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem.</p> <p>3) Vai regulējumā paredzētie ierobežojumi ir proporcionāli, proti, vai labums, ko iegūs sabiedrība, būs lielāks par prasību/ierobežojumu radītajām negatīvajām sekām?</p> <p>Kā minēts iepriekš, Latvijas Banka, ņemot vērā normatīvajos aktos tai noteikto deleģējumu un ar Likumu noteiktos pienākumus finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību uzraudzības jomā, ir tiesīga pieprasīt Noteikumu projektā paredzēto informāciju no kredītiestādēm. Noteikumu projektā paredzētā regulējuma leģitīmais mērķis ir aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību un labklājību, veicot kredītiestāžu darbības uzraudzību, lai novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu. Ņemot vērā minēto, Noteikumu projektā paredzētais regulējums ir samērīgs un regulējuma leģitīmo mērķi nebūtu iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem.</p> <p>Papildus jāuzsver, ka, ņemot vērā minēto regulējumu, Latvijas Bankai ir tiesības saņemt un apstrādāt Noteikumu projektā norādītos datus, lai tā varētu izpildīt savus normatīvajos aktos noteiktos pienākumus finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību uzraudzības jomā.</p>
Spēkā stāšanās	<p>Noteikumi stāsies spēkā 2024. gada 2. augustā, lai kredītiestādēm būtu pietiekams laiks sagatavoties informācijas sniegšanai paaugstinātās drošības sistēmā, t. sk., ja nepieciešams, veicot nelielus, tehniskus informācijas sistēmas pielāgojumus.</p>

Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Nav ietekmes uz Latvijas Bankas budžeta ieņēmumiem un izdevumiem.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Noteikumu projektā paredzētās prasības nerada būtisku papildu administratīvo slogu kredītiestādēm, jo jau šobrīd tām ir jāiesniedz Noteikumu projektā paredzētā informācija saskaņā ar Noteikumiem Nr. 82, un, kā norādīts iepriekš, sniedzamās informācijas apjoms būtībā nemainās.</p> <p>Attiecībā uz informācijas iesniegšanas sistēmas maiņu no datu ziņošanas sistēmas uz paaugstinātās drošības sistēmu norādāms, ka kredītiestādes jau šobrīd izmanto paaugstinātās drošības sistēmu atbilstoši citos normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam un, izmantojot paaugstinātās drošības sistēmu, iesniedz Latvijas Bankai dažāda veida statistikas datus. Vienlaikus, ņemot vērā to, ka Noteikumu projektā paredzēta informācijas sniegšana paaugstinātās drošības sistēmā, paredzēts, ka Noteikumi stāsies spēkā 2024. gada 2. augustā, lai dotu pietiekamu laiku kredītiestādēm sagatavoties informācijas sniegšanai attiecīgajā sistēmā, t. sk., ja nepieciešams, veicot nelielus, tehniskus informācijas sistēmas pielāgojumus.</p>
Saistītie dokumenti	<ol style="list-style-type: none"> 1) Likums; 2) Noteikumi Nr. 82; 3) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un sabiedrībai būs iespēja iesaistīties tā apspriešanā. Vienlaikus par Noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību tiks informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija un finanšu tirgus dalībnieki.</p> <p>Noteikumu projekts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma tiks iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvajā finanšu tirgus padomē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	Informācija tiks aktualizēta pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.